

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Нова обструкційна проба.

(X) В середу закінчила ся розправа над бюджетом промислових шкіл, котрий щасливо ухвалено. Розходило ся лише о резолюції, які звичайно бувають ріа desideria до правительства, а в теперішних часах стали грізним вубуховим матеріалом. Чехи (пок. проф. Курці) поставили були в бюджетовій комісії резолюцію о заснованє в напів чеськім місті Будийовичах чеської промислової школи. Резолюцію сю комісія звалила німецькими голосами, котрі бачили в тім змаганє до нарушеня німецького стану посіданя. Німецька Obmännerconferenz впала на щасливу гадку обминути сю Харибду сим способом, що сформулувала сю резолюцію так, що взиває ся правительством заснувати чеську промислову школу у відповіднім місті будийовицького округа промислово-торговельної палати, рівночасно німецьку школу в окрузі хебськім (Егер). Презез Кола Яворський наклонив Чехів, що згодили ся на сю резолюцію німецької Obmännerconferenz, але коли Яворський хотів сю резолюцію внести, заявили єму несподівано з лівиці, що се було би визванєм Німців! Ролю Яворського переняв радник двору Пльой (Словінець). Против сеї резолюції виступили сей час всенімці і німецькі людовці, позаяк з заснованєм німецької школи лучить ся заснованє чеської, за якою они не можуть і не будуть голосувати, домагали ся отже віддільного голосованя. Президент палати заявив на основі §. 61. реґуляміну проти віддільного голосованя і в тім поперла єго більшість палати, зложена з правиці, вірноконституційної шляхти, християньско-соціяльних і німецького центра. В сій хвилі розпочали всенімці галабурду, били в пульти, свистали і переривали заглушаючим криком, скоро президент хотів взивати послів до іменного голосованя, яке було ухвалене, над сею резолюцією. В тих галабурдах, котрі опісля закінчили ся нападом на президию і вирванєм дзвінка з рук президента та пошарпанєм президиальних актів, брали участь всенімці, котрими командував сам Шенерер. Засіданє перервано, а відтак по нараді всіх предсідателів зачинено і після заяви всенімців, що сї острі форми відпору не були звернені проти особи президента.

З нагоди сеї нової обструкційної проби годить ся замітити, що німецькі людовці пішли проти ухвали німецької Obmännerconferenz, що партія лівиці не могли погодити ся на сформулованє посередньої резолюції, що резолюція п. Пльоя відповідала бажаням одної часті лівиці і що злука обох шкіл в тій резолюції (Будийовичі-Егер) була умовлена та що нарада предсідателів клюбів, мимо обуреня задля поступку всенімців, змагала до порозуміня, щоби не розбивати парламенту. Тим способом доведено до того, що галабурда всенімців, котрі в своїй роботі були зовсім відосібнені, буде переходовою проявою.

Але ся подія є поучаюча так для тих,

що дбають про удержанє парламенту, як і для сих, що бажали би єго розбити. Передовсім поучаюче в засіданє з середи для німецьких людовців, що загрозили найострійшою опозицією і відорвали ся від німецької Gemeinbürgschaft. Тепер они могли переконати ся, як їх погрозу вихіснували всенімці, щоби й їх потягнути під свою команду, поки они ще отямили ся.

Поучаюче в се засіданє і з другого боку. Змаганє всенімців, перевести се в діло, на що людовці лише натякнули, не повело ся. Показало ся, що тепер вже не так легко піврати велику часть палати до обструкції, як давнійше, хоч всенімці напинали тут всі свої сили. Підчас галабурди всенімців виступила на яву суперечність між горсткою всенімецьких галабурдників, а іншими німецькими сторонництвими і мало що не дійшло до того, щоби всенімецьких галабурдників іншій Німці були не потурбували. Показало ся отже, що вже не так легко розбудити пристрасти, що заволоділо значне отверезене умами лівиці. Німецькі людовці могли поучити ся, що їх тактика завела би була їх безпечно під прапор Шенерера і наразила на велике політичне пораженє.

Але з сеї обставини, що горстка галабурдників поважила ся кинути напасливо на президию, може також поучити, що зміна реґуляміну в такім бодай напрямі, щоби охоронити президию, або і поодиноких послів перед напастями простих галабурдників і обезпечити повагу і честь парламенту, була би конечно потрібна і до такого діла найшло би ся безпечно дві третини більшости.

На останку і се треба додати, що правительством могло з подій в середу впевнитися, що гроза для парламенту є на лівиці, котрій конечно бажає ся верховладди і безусловної підлеглиости правиці.

Д о п и с ь.

З Відня.

Наради руско-українських студентів над квестією дальшої сецесії відбували ся в сали Budweiser Bierhalle і тревали два дні. Наради розпочали ся у вторник 8. цвітня о 7. годині вечером і хоч тягнули ся до пів до 2-ої в ночи, не покінчено їх ще того дня. Продовжувано їх і покінчено остаточно в середу (9.) від 2. до 8. години пополудні. Збори були доволі численні: першого дня явило ся около 200 люда, другого троха менше. Дуже милою несподіванкою для зібраних було прибутє нашого старшого товариша, п. Старосольського, котрого всі привитали бурею одушевлених оплесків. На нараду в середу прибув і посол Романчук, котрого молодіж почтила повстанєм з місць і оплесками. Також мали ми гостя з заграниці: студента політехніки в Ціріху, т. Волосянку.

Збора отворив студент філософії т. Пачовський короткою промовою і предложив на провідника наради студента теології т. Т. Галушчанського. Сей і обняв головованє, одначе опісля зложив єго в руки студента прав т. Косевича. Перший забрав слово т. Старосольський і

завзначивши, що він тепер не гадає висказувати свої думки що-до покінченя або продовженя сецесії, передав нам зівєм обективно рішеня, які завали на нараді старших Русинів в сій справі. Вони звучать менш-більш: 1) Старші Русини радять покінчити сецесию уже з тим півроком і вертати домів; 2) українська громада зобовязуєтє ся іменем суспільности без огляду на дальше поступованє молодіжи іти з нею солідарно; 3) взиваєтє ся молодіж до солідарности. Відтак подав нам причини, які українська громада у Львові уважає за достаточні для покінченя сецесії. Опісля прочитав зібраним рескрипт міністерства, як вихідну точку наради і вівзав всіх, щоби в виду того, що старі Русини дали нам в імені української суспільности повну свободу, молодіж не вязала ся нічим, але висказувала зівєм свобідно свої гадки. Опісля розпочала ся дуже оживлена і довга дискусія над питанєм, чи вертати, чи ні. Бесідники про і contra аґрупували ся головно около двох товаришів: т. Косевича і т. Боцяна. Перший промовляв кілька разів і говорив проти покінченя сецесії. До його виводів прилучили ся отсі товариші (подаю, розумієтє ся, тільки тих, що мали більший вплив на хід наради): Сушко, Мариняк, Демцьо, В. Лозинський, М. Лозинський, В. Чайковський, а по скінченю наради і т. Старосольський. Аргументи їх були менш-більш ось такі: Рескрипт не може нам служити за причину повороту, бо він не лише не дає нам нічого, але ще й затверджує і санкціонує поступованє львівського сенату, який своїм поведенєм змусив нас покинути Львів. Се просто обидва, кинена нам в лице і вернути спокійно — се значило-б прийняти сей рескрипт і тим самим зреґнувати з усіх наших домагань — капітуловати, а се преці неможлива річ. А вернути в «острійшому тоні» тепер задля роздробленя сил і недогідної пори було-б дуже не вигідно. Вертаючи тепер, ми муєли-б удавати ся до того самого львівського сенату, що нас обидив так тяжко, з прозьбою о спізнений впис, бо речинець впису уже минув, а се було-б для нас преці пониженєм. Впрочім як-раз для того, що міродатним чинникам так дуже ходить о се, щоби ми вернули, — ми не можемо вертати. Немалим аргументом за продовженєм сецесії була і обставина, що кацапія привяла з великим одушевленєм сей рескрипт і уже оголосила свій поворот. Нехай вертають, позбудемо ся сьмітєя, а до того, що нам шкодить, як вони скомпромітують ся? Що-до грошевої справи, що фонд вичерпаєтє ся, се не може бути ніякою перешкодою, бож, як ми робили сецесию, ми і не предчували, що суспільність прийде нам з такою підмогою. Не було перше гроший, ми рішили ся на важне діло, рішимо ся і опісля, як їх не буде. І ще богато явнших причин наводжено, з котрих виходило, що сецесию треба продовжати.

Супроти того виступив студент теології т. Боцяні і в майже двогодинній промові виложив причини, що промовляють за поворотом. До него прилучив ся значно менший гурток бесідників, а то т. т. Посацький, Примак, Черкавський і квінци посол Романчук. Бесідники опирали ся головво на тім, що колись таки треба буде вернути, що тут уже не діждемо ся нічого нового, що красне вертати тепер, чим аж в осени, бо борба на місци далеко хосеннійша, впрочім побоювали ся конфлікту з суспільністю і деякими високопоставленими особами, а наконєць

звали вагу на фінансову справу. — Оттак представляли ся в головних начерках: гадки нашої молодіжи і так вела ся дискусія. Вкінці, — що можна було і з гори предвидіти, — побідила перша сторона і то дуже значною більшістю. Ледви шеста часть ставляла нерішучий опір. Ухвалено-ж такі резолюції:

Українська молодіж, зібрана на нараді дня 8. цвітня 1902. р. в «Budweiser Bierhalle» IX. Alperstrasse 56:

1) Уважає рескрипт, виданий ц. к. міністерством, який обмежує ще сі права, що їх мала українська мова на львівському університеті і вводить стан гірший від попереднього, хоч і прикрашений гарними словами, — новою обидою, кивненою українській нації;

2) констатує, що всякі поголоски про покінчене сецесії є неправдиві і що загал української молодіжи не добачує по виданню згаданого рескрипту найменшої сиромоги вернути тепер на львівський університет без пониження своєї національної чести.

— Родимці! Памятайте на бурсу „Шкільної Помочи“ в Самборі.

Польска молодіж в справі університету.

Вчера відбули ся на львівському університеті збори академиків, в яких взяли уділ також професори Балясіч, Твардовский, Фінкель, Гломбінський, Хлямтач і секретар університету др. Віняж.

Після бурливого початку нарад забрав голос референт акад. Строньський і по дотичних выводах відчитав ось які резолюції:

»З уваги:

що міністерський рескрипт з дня 20. марця 1902 р. ч. 583, нарушаючи дійсні права польської мови, як урядової через заведене у внутрішнє урядованє університету інших мов, навпаки найвищий постанові з дня 27. цвітня 1879 р. є недегальним актом,

Сконфісовано.

— польска академічна молодіж рішучо і беззглядно стремить на разі, за посередництвом академічних властей і парламентарної репрезентації, а коли ні, то без їх посередництва (?) до звесеня сего розпорядженя і постановляє:

Противимо ся незломно внесеням сенату,

поставленим против волі молодіжи і цілої суспільности, шкідливим своєю уступчивостію і улеглостію для польської цілї і науки університету і звизаємо сенат до зобовязкової оборони тяжко вибореної і законами застереженої польскости львівського університету через жаданє звесеня розпоряджень, виданих на его ввєсенє, через сейчасове рішуче відкиненє безправної заохоти до дальших вилонів.

Стверджуючи факт, що польські послїд, недоцінюючи ваги, біжучої справи за львівський університет, були зовсім безчинними

— звизаємо їх до безпроволочного змагањя в парламентарній дорозі задля звесеня сего розпорядженя.

Опісля заяв слово акад. Кахникевич і в довгій промові виказав добрі права Русинів до народного розвою і випливаючі звідтіля консеквенції, які домагають ся розширення прав рускої мови на львівському університеті, як акту простої справедливости, що вийде на користь і Полякам. Тому бесідник поставив резолюцію, щоби сенат в рамках своєї автономічної власти призволив на утворенє всіх рівнорядних катедр з рускою викладовою мовою і університетскої канцелярії з рускою урядовою мовою, а заразом, щоби академічний сенат цофнув свою ухвалу, relegуючу з львівського університету двох руских академиків.

Над сими резолюціями вивязала ся дуже оживлена дискусія, в якій взяли уділ проф. Гломбінський, який заяв звисне своє крайнє вороже становище супротив Русинів, і проф. Балясіч, що старав ся успокоюючо вплинути на молодіж. Остаточно в голосованю ухвалено резолюцію акад. Строньського, серед великого несупокою і сильної опозиції члєнених прихильників резолюцій акад. Кахникевича.

Кілька гадок практичного значіня.

(Конець).

Другим таким позиточним заведенєм є машинова школа для молодіжи (Maschinenjüngerschule) і та школа має ту саму ціль, що курс машиновий, іменно: образованє молодіжї на добрих і спосібних подофіцерів машинових і управителів машинових. Уелівя вступу до оєї школи суть слїдуочі: горожаньство австрійскої держави, спосібність тілесна, достаточне знанє язика німецкого, укінченє школи народної і скінченє 14, а не переступленє 16 літ віку. Наука в згаданій школі триває 3 роки і обнимає теоретичне і практичне образованє. Молодіцї по укінченю 3. року з добрим успіхом мають перед собою таку саму карьеру, як ті, що скінчили курс машиновий, з тою лише різницєю, що вступають до служби яко матрози 4. класи.

вбагливих людей. А звисно, людські змисли не подають там нічого дійсного, правдивого, отже й чутя, вилягли за почином сих змислів, не мають великої вартости. Найліпший доказ на бідаках. Кілько то мільонів живе їх в холоді, а живе. Живуть з дня на день і се ще найліпше... Легковажать недостаток, вдоволяють ся тим, що мають в руках нині. На сїм нужденнім сьвітї хвилі радості такі рідкі, що дурень той, хто не використовує їх сейчас в ділій повни. Пощо затрюювати собі нинішнє щастє журбою про завтра, пощо викликувати непотрібний біль вже нині, коли завтра і позавтра буде на се часу доволі.

— Келшок горівки!

Се пишна річ, той алькоголь. Чоловік немов відроджуєть ся. Свобідний настрій, вільні гадки. А що найважнійше, те благородне легковаженє житя. Воно ділає мене великим, висшим понад увесь сьвіт. Я килю собі з нього, з його порядків, звичаїв. Сьмію ся з нього.

Давевич ледви здержував ся від голосного реготу.

Чому я скорше не звернув ся до алькоголю? Се ще не наліг пиянства, зовсім ні. То лік від всього. Його варту мати завсїгда під рукою.

— Прому пів літри горівки!

Кельнер глянув на Давевича недовірчиво.

— Ну, пів літри горівки!

— З фляшкою?

Укінченє одної або другої школи дає молодим людям дуже добрі шанси до осягненя сталої егзистенції, чи то при маринарці, або по вислуженю літ служби військової в цивільнім стані, а ті шанси представляють ся еще тим кориснішими, що услівя вступного образованя суть дуже малі. Виправді є перешкода для Русинів що-до німецкого язика, але і то-дале би ся при добрій волі побороти. Для нас суть ті школи з иньшого зглядю дуже важні. Минувшого року став ухвалений закон о водних каналах. На підставі того закона має бути вибудований канал водний, котрий би получив ріни Дністер з Сяном, а відтак з Вислою. Не тут місце розводитись, чи нам Русинам будова сего каналу привесе користь, або-ні, але треба нам числити ся з-тїм фактом і не стьяти з заложеними руками. Чиж укінченє згаданой висше-школи не придило би ся неодному Русинови, котрий міг би опісля найти краєну егзистенцію при службі на каналі воднім в Галичані? А если вже не до тої школи, то що найменше наші селянє повинні як-раз тепер з цілої сили старати ся посылати діти свої взагалі на науку, чи то до місцевих ремісників, чи то до мійських, бо з хвилею вибудованя каналу водного буде потреба ріжного рода ремісників, а тоді чи добре то для нас буде, як з-перед носа будуть нам чужі люде забирати хліб. Тепер як-раз пора дати дитину до ремесла, бо яким вичуть ся ремесла, то менша часть водних каналів буде вже побудована. Для більшої заохоти і для уможливленя навіть бідним дітям наук в ремеслі, засновано у Львові руєку буреу ремісничо-проєселову, де за малою доплатою і без доплати побирають молодіцї науку в ремеслі. Завдяки жєртволюбности немногих патріотів удержує Бурса нині 12 хлопців, але то є капля в мори, бо бурса та повинна числєти сотки хлопців. А як легко можна би се осягнути! Маємо понад 4.000 руских громад. Если би кожда громада вписала ся в члєни (4 корони річно), то кількадесят громад вислало би, кожда одного хлопця без дальшої оплати. Щоби означити, котра з громад має вислати хлопця, льосує ся, і в той сьвєсіб що 3. літа, прийшло би на чергу других кількадесят громад так, що в прєтягу певних літ кожда громада вислала би свого хлопця на науку до бурси. Є у нас пословиця: «Громада великий чоловік». Нехай же люде доброї волі застановлять ся над властивим значінєм сеї пословиці і побудять чинники в поодиноких громадах до зреалізованя сеї пословиці, а вийде се громадам певно на хосєн.

Іван. Бачинський,

ц. к. капітан в пенсії і касиєр «Дністра».

9)

ОЛЕКСА КУЗЬМА.

ДИВАК.

Випив келшоч і мало не скричав. Пекуча теч спарила горло і скорчила болючо жолудок. Язик притис ся судорожно до піднебнєя, з очий виступили слюзи.

Казав дати хліба, прикучнувши низько як під ударом обуха.

Згодом миле тепло розійшло ся по його тілі. Він не бачив вже гидоти свого окруженя, навряд був із себе вдоволений. Повеселїшав трохи.

Я страшний дурень, то річ звисна. Пощо я хотїв себе заморити голодом, маючи корону в кишені. Дятого, що не маю в що одіти ся? То комічне. Що мене обходить зверхня форма, яку люди придумали для окраси свого поганого тіла. Такі дурниці для плосколобих сибаритів, а не для мене. Ходжу босий, то ходжу. Сього не стидаю ся, бо перед ким? Нікому на мені і мені на нікім тепер не залежить. Впрочім чую найбільшу погорду до того, що про мене другі думають. Зимно? То річ дуже зглядна. Повяте зимна витворилось поередством змислів

— А якже-ж? Думаєте можа, що не маю чим заплатити?

— Що-ж знов?

— Ось маю корону. Бачите? Цілком нову корону.

— Але-ж вірю.

— На, возьміть собі, а порівку запакуйте в папір.

Хотїв вложити фляшку до кишені.

Пощо буде ховати? Або горіака стид? Повесе в руках як всяку иньшу річ. І паперу не треба.

Поставив фляшку на столі і приглядав ся їй зі всіх боків.

Ой сивухо, сивухо, ти невідлучна товаришко бідного народу. Ти його потїшаєш і губиш... Задумав ся глибоко.

Неправда. Так було колись, але не тепер. Наш простий нарід отверезїв і гидить ся тобою. Нині ти виступаєш з народом лише на сцені і то в кєпських штуках. Порядний драматург тебе цураєть ся, уважає тебе зужитим, перестарілим шаблоном. Навіть василиянські місії против пиянства являють ся нині анахронїзмом.

Лиш для мене ти вічно молода... Додавш мені сьвіжих сил, нової енергії. Ах, прости мені, що я так пізно на тобі пізнав ся...

Скорим рухом відкоркував фляшку.

Тепер я готовий до бою. Неповздержна сила пориває мене і наповняє могутньою грозою,

Державна рада.

Межі відчитаними вчора «впливами» була інтерв'єляція пос. Дашинського в справі зеліничних лікарів в Галичині і в справі конфіскації краківської прокуратури в переводу Гайнівської поеми: Der Gekreuzigte.

З дневного порядку про «народні школи» говорить перший пос. Шрот, який домагає ся віроісповідної школи, щоби наука релігії була кермою цілого образования. Пос. Зайц (соціаліст) в п'ятигодинній бесіді полемізував зразу зі Шротом, відтак звернув ся против антисемітів, а особливо против Люеґера. Жадав, щоби убогу шкільну дітвору удержувано з публичних фондів, щоби помножити школи для сліпих і глухонімих, та щоби поправити платню учителям і закинути систему тайних кваліфікаційних лист учителів. Вкінці заявив іменем сторонництва, що будуть голосувати против бюджету.

Пос. Функе полемізує з Зайцом і закидує католицькому центрові, що в народних справах покидає Німців.

На сім перервано наради, а міністер сирведливости Спенс-Боден заняв голос задля відповіді на кілька інтерв'єляцій.

Слідуюче засіданє в понеділок о 3. год. пополудни.

Пора відновити передплату!

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Аполонія; рим.-кат. Евлялії. — В понеділок: гр.-кат. Марії; рим.-кат. Тибурція. — В вторник: гр.-кат. Тита; рим.-кат. Целестина.

— Не в пору вирвав ся котрийсь із політиків «Дья-а» на ховзку дорогу; недотепного кепкованя та перекручувань в справі нашого становиска що-до дальшого треваня академічної сецесії. Коли для часописи найсправедливішим форумом буде круг его читачів, які день за днем і рік за роком слідять поступованє органу, то ми здаємо ся із спокійною совістю на них, бо в справі руского університету ми від самого початку і скорше чим «Дья-а» заняли були ясне і рішуче становиско. Так само і тепер що-до дальшого треваня сецесії ми висказали свою думку ясно і згідно з ухвалою мужів довіря всеї львівської громади і нашим власним поглядом. Але і «Дья-а» само в першій статі прийняло поворот молодіжи як річ сподівану і найбільше лежачу та висловило ся: Коли наша молодіж верне на львівський університет, то лише для того, що уладжений нею бойкот львівського університету показав ся недостаточним, за слабом способом борби — бо се пасивна борба. Колиж на другий день появиля ся телеграфічна

О, я умію бути страшним! Боровак, великий чоловіче, тепер я рад з тобою пересправити ся і дати сатисфакцію. І ви прочі тяжко вчені філософи з академічних товариств, я з вами маю охоту побалакати! Розведемо широку дискусію на тему послідних уличних розрухів, і я вам докажу, що та чернь заслугує на симпатію. Я вам докажу, що розбиванє склепів, нищенє нагромадженого добра не є злочином. Навпаки, се наймогутнійший протест бездомних мас против насильного уживаня їх за оруде до піддержуваня освяченого порядку суспільного, се вповідь всеможним кругам, що ті маси хотять розплатити ся за свої вікові услуги та визволити ся нарешті з понижаючої неволі.

— Гей, бурлаче, що там хронити в куті, і ти хотів би стати вже раз людиною?

Незнакомий підвів ліниво голову і випулив широко тусклі очи.

— Ти хотів би жити по людски, ге? — питав Дакевич ще голоснійше.

— А тобі що до того?

— Я хотів би тебе бачити людиною свобідною, щасливою... Я хотів би, щоб і ти зажив трохи світа.

Незнакомий глядів цікаво на пів літри горівки і кліпав очима.

(Дальше буде).

звістка про ухвалу академічного віча у Відні на продовженє сецесії, «Дья-а» твердить навпаки, що «наша університетска молодіж не могла!» в теперішню хвилю поступити інакше, як в наведених ухвалах постановила. До таких скоків ми не спосібні, бо не вивчили їх в консолідаційнім карнавалі з «Галичаніном», яким «Дья-а» тепер нам має відвагу дорікати! Однак думаємо, що висказавши свою думку в найліпшій намірі і після найцирїйшого переконаня, ми нічим не дали причини до притиків «Дья-а», та що як-раз тепер зовсім не пора на роз'єднуванє народного, руского табору взаїмними рекрїмінаціями.

— Тарасове сьвято в Перемишли. В неділю дня 13. цвітня с. р. відбудуть ся в великій сали «Руского Інститута для дівчат у Перемишли» вечірницї в пам'ять 41-их роковин смерті незабутного Кобзаря Тараса Шевченка з отсею програмою: I) 1. Вступне слово. 2. Хор: а) Народна пісня-Лисенко: «Ой у полі три криниченьки», б) Шевченко-Воробкевич: — скрипкове сольо в супроводі чотирох цитр і фортепяна. 4. Шевченко: «Розрита могила» — деклямація. 5. Плявль: Allegro, Andante і Rondo — дві скрипки в супроводі фортепяна. 6. Шевченко: «Чигирин» — деклямація. 7. Хор: а) Шевченко-Воробкевич: «Думи мої», б) Шевченко-Воробкевич: «Ой чого ти почорвіло». — II) «Небесні співці» драматична алегорія. Слова: С. Яричевського. Музика: Т. Зарицького. Особи: Геній України, Просьвіта, Праця, Любов вітчизни, Донька України, Кобзар, Русалки. Дів ся на Україні біль могли Шевченка. (Нова декорація кисти артиста-малюва А. Скрукта). Вступ безплатний за оказанєм запросин. — Початок точно о 7. год. в чером.

— З тов-а «Дністер». «Его ВПреосвященство Митрополит Андрей Шейтицкий принявши дуже ласкаво до відомости справозданє Ради надавряючої Товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту «Дністер» за минувший рік адміністраційний 1901, висказав для Товариства і его управи слова признаня і уділив Товариству свого Архирейского благословеня. ВПреосвященный Митрополит виразив ся в своїй письмі як слїдує: «При тій случайности мило Нам виразити П. Т. Товариству Наше вдоволенє з так свїтлого розвою і се скріпляє в нас надїю, що так солідна і видатна діяльність Товариства і его виконавчих органів в великій мірі причинить ся до піднесеня добробуту нашого Руского народу, а запевняючи о Нашій повній прихильности на дальше — як найсердечнійше поручаємо ціле Товариство опіці Всевщньому і з Своєї сторони як найохотнійше уділяємо Наше Архипастирске благословеніє».

— З Тернополя пишуть нам: (Поміч для шкільної молодіжи). Число рускої молодіжи в нашій гімназії росте з кожним роком, а тим самим ростуть і потреби тої молодіжи, між котрою многі борють ся з дійсним недостатком. Тому то руска інтелігенція тернопільска бажаючи прийти в поміч шкільній молодіжи приступила на днях до основаня товариства ім. св. о. Николая, маючого за задачу подати ученикам так моральну опіку як і матеріальну поміч. Перші збори відбули ся дня 8. с. м. на яких головою товариства вибрано директора гімназ. п. Калитоского. Наїдемо ся проте, що в члени того так коначного а так гарну ціль маючого товариства приступлять не лише тернопільські Русини але вся руска подільска інтелігенція.

(Шовінізм в школі). Тернопільска виділова жіноча школа старає ся усіма силами прибрати ціху польско-жидівску, а зглядом учениць Русинок визначає ся нетерпимостию. От один примір на се: п. Вшелячинська, учителька співу, є так патріотично настроєна, що учачи учениць співали «Ще Польска не згінела» не стерпить того, щоби підчас науки тої пісні сиділа котра з учениць, хочби наука тої пісні тревати мала цілу годину. Колись-ту дві учениць V. кл. Русинки підчас тої пісні не повстали, за те стрітила їх така кара, що викинено їх з класи, та ще почули красний епітет: а то ruskie matru. От як виховують руских дітей у польских школах!

— Перед податком З Живця в західній Галичині доносять, що тамошня фабрика паперу, в якій працювало 500 робітників, утїкає перед гнетом податковим на Угорщину. В послідних літах підвищено сій фабриці податок з 18.000 К на 70.000 К.

— Депутация інспекторів народних шкіл була вчора у мін. Пентака і у міністра просьвіти д-ра Гартля і вручила ему петицію з прошенєм о вчисленє до емеритури провізоричних літ служби і о наданє інспекторам VIII класи ранги, яку дося має ледви 1/8 частина загалу інспекторів. Мін. Гартель обіцяв понерти петицію.

— Вдовичо-сирітський фонд сьвященників станиславської епархії виносив з кінцем 1901. року 248.157 корон 65 сотників. Та сума, що становить корінний фонд, була так уміщена: на довгах гіпотечних 78.000 К, в цїнних паперах 164.468 К, в щадничих книжочках 5.689 К 65 с. Крім того було готівкою і на книжочках щадничих в касї до розпорядимости 24.258 К 81 с.

— Борба о іstownанє. Польські часописи доносять, що дирекция Руского народного театру друкувала в Станиславові також німецькі оголошеня. Ми не дивуємо ся сему, бо попередник теперішнього директора театру друкував в Любачеві навіть жидівські афіші.

— Причина холоду. В скільській Верховині — як нам доносять — падає сніг майже що дня.

— Пес самоубійника. В Гінебріль, коло Відня, вибрало ся було в неділю, пополудни, кількох людей в ліс на прогульку і зачули там в однім місци скомленє пса. На їх свист пес не виходив, лише почав щораз голоснійше ніби гавкати, ніби вити уриваним голосом, як то звичайно робить пес, коли его де прив'яжуть, або замкнуть, а він хоче видобути ся. Згадані люди пішли за голосом пса і застали бідне звіря під якимсь деревом так ослаблене, що оно не могло з місця рушити ся, а відтак побачили між галузєм того дерева трупа якогось чоловіка, котрий там повісив ся. Самоубійник був ковбасником із Відня, Йосиф Ярес, а в кишені у него найдено ваказ заплати. Пес під деревом був его власностию і вірне звіря від часу смерті свого пана не рушалось з місця, не їло нічого і не пило.

— Перша машина до лїтаня. В 1709. році португальський король одержав від Бразилїйця Вартоломея де Гусмао лист такого змісту: «Я винайшов прилад, при якого помочи можна їздити у воздуху скорше як на суші або по морю. Сею машиною можна денно зробити більше як 200 миль і переслати депеші для війска в найдальші околиці. Підчас облоги міста можна піля вподоби вивостити або вивостити людей, а неприятель не міг би сему перешкодити. При помочи сеї машини до лїтаня можна би звідїти підбігунів околиці». — Португальський король живо заїнтересував ся винаходом і пригладив ся опісля пробам Бразилїйця. Гусмао сам запалив якісь вибухові материяли в машині і як птах підлетїв до гори, а опісля кружляв у воздуху в довільнім напрямі. Король і его дворяни та сотки народа посудили винахідника о чародїйство. Коли Гусмао спустив ся на землю, на приказ короля спіймано его і замкнено до в'язниці. Звідтам повело ся Бразилїйцеві утїчи, але мимо того він погіб в нужді, а тайна винаходу пішла з ним до гробу.

— 144.000 К мита, здає ся, що найбільшу суму яку коли небудь заплатила одна особа на границі за свої річи, мусіла сими днями заплатити в Новім Йорку якась пані Гентінґтон. На привіз дамських суконь, біля, мережева, тонької тоалети і т. п. предметів накладають в Америці дуже високе мито, а то для того, щоби в той спосіб оборонити свої виробы від заграничної конкуренції; кажуть отже пратити 42% вартости привожених товарів. Сими днями вернула згадана пані до Нового Йорку і привезла з собою 20 куфрів дуже дорогих суконь, шовкових матерій та мережева з Лондону, Відня, Венеції і Парижа разом вартости 375.000 К. Урядники на коморі не хотїли тому вірити, бо не привикли, щоби хтось із коморі так отверто признавав ся до того, що везе; але коли побачили, що дійсно так є, визначили мито в згаданій висоті, котре пані Гентінґтон таки й зараз заплатила з найбільшим спокоєм. Може тепер сьміло сказати, що єї тоалета коштує більше як пів мільона.

— Переписка Редакції і Адміністрації. Вив. Кор. Уст. в Вїст. «Кавказ» почнемо печатати по Великодних сьвятах і постараємо ся о відбитку. Просимо о II частину.

— Родимці! Памятайте на фонд будови приватних гімназій!

Посмертна оповідка.

Володимир Ходзінський, капітан 74. п. п. в Райхенберзі (в Чехії), упокоїв ся дня 4. с. м. в 41. році житя. Покійний кінчив гімназію в Чернівцях і був знаний яко щирий Русин в черновецьких товариствах. В. с. п.!

Наука, штука, література.

— Літературно-Науковий Вїстник, книжка IV. за цвітень 1902. року. Зміст: Надгробні стихирі, Петра Карманського. — Земля, оповіданє Ольги Кобилянської. — Демон, драма Автона Крушельницького. — Забув, оповіданє Модеста Левіцького. — Із поезій Віктора Гюґо, I—III. — Із оповідань А. Немовського: I. Майлях. — Соті роковини вродженя Віктора Гюґо, Ів. Франка. — Кельтська археологія, нарис Соломона Райнаха. — Новини нашої літератури: Хвиля за хвилею, вірші й проза, видав Б. Грінченко, С. Волоха. — Ювілей І. В. Ягича, В. — Наукові листки: I. Вавилон і Біблія, Г. Н. Анна Ярославна, П. С. III. Еміль Голуб (некрольог), В. — Хроніка і бібліографія.

Телеграми.

— Вибір деклямацій для руських селян і міщан. Зладив і передмову додав *Ів. Франко*. Коштом і заходом Товариства „Просвіта“. У Львові, 1902. З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка під зарядом К. Беднарського. Стор. 64, 8^о. Ціна 50 сот.

В передмові пояснює д. *Ів. Франко*, що то таке поезія, яке її значіння в народнім життю і що то таке деклямація і як треба деклямувати? З поезій подані отсі: *Гамалія*, *Т. Шевченка*; *Пречиста Діво радуй ся Маріє*, *Ю. Федьковича*; *Фірманка з Жидами*, *Ст. Руданського*; *Великдень*, *К. Устияновича*; *Вічне житє*, *Ів. Франка*; *Притча Христова про сїява*, *Вл. Александрова*; *Хлібороб*, *Б. Грінченка*; *Заповіт*, *Ярослава Мудрого*, *М. Конопенка*; *Глек*, *А. Метлинського*; *До молодіжи*, *М. Старицького*; *Козачий кістяк*, *В. Лиманського*; *Захожий*, *В. Кулика*; *Русин воєк*, *А. Могильницького*; *Давні плани*, *Ст. Петрушевича*; *Великдень 1848. року*, *Ів. Франка*.

Відень, 12. цвітня. Найвисшим відручним письмом скликано делегації на день 6. мая до Будапешту.

Брукселя, 12. цвітня. На послідній кабінетовій раді король Леопольд радив, аби кабінет згодив ся на заведене загального права голосованя, але кабінет рішучо сему противний.

Вчера військо обсадило всі публичні будинки. Улицями волочать ся товпи населеня; військові патрулі стережуть порядку.

В Бассіні ді Сентр страйкує 15.000 робітників. Між ними а жандармами настала вчера кровава бійка. Спокій привернуло військо.

В Львові на залізничім двірці до 4.000 робітників два рази звели борбу з жандармерією. З обох сторін стріляно.

Льондон, 12. цвітня. З Преторії наспіла телеграма, що по довгих переговорах межі англійськими а бурскими делегатами уложено мирові услив'я, які ще доси остають в тайні.

Льондон, 12. цвітня. Равішні дивенки доносять, що др. Гарріс телеграфував з Африки своїй жені про покінчене мирових переговорів в полудневій Африці.

Амстердам, 12. цвітня. Окружене Крігера задержує повну резерву що-до мирових переговорів і не вірить в правдивість телеграми д-ра Гарріса.

Клерксхоф, 12. цвітня. Вчора пополудни підійшла до міста передна сторожа Бурів з білою хоругвою і заявила, що Штайн, Девет і Деларей хотять вийти до міста. На стрічу їм вийшли англійські офіцери. Пополудни прибули всі три бурскі полководці повозкою.

„Тревоги автора і видавчика“

(гумористична подія в натурі)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносять всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

„ТОВАРИШ“ ілюстрований календар на 1902. рік.

Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сень Горюка у Львові, площа Домбровського ч. 1.

„ТОВАРИША“ можна набувати також у всіх Філіях „Народної Торговлі“.

Читайте!

Повне виданє Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоб в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „**ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витискама, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

Читайте!

Русин

з державним іспитом з рахунковости і практикою шукає місця бухгалтера або касиєра при руській фінансовій інституції. Потрібно кавцію може сейчас зложити, а надто жертвує 100 К на народну ціль, яку вкаже ся інституція, при якій петент найде посаду.

Близна відомість в редакції „Руслана“.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „**ГЕРМАНА**“ ул. Сонішна. Нова величава і сензаційна програма!

від 1. до 15. цвітня 1902.

При співучасті військової музики 15. п. п.

1) **5 August**, чудовні діти на роверах. 2) **Штучний чоловік Gillo**, містичний автомат, який свисує гадки видня і малює портрети. 3) **Професор Gauthier** з Парижа стинає голову жєнщині. 4) **5 сестер Wanton**, англійські акробатичні тансерки. 5) **Trio Resca**, шпортова сцена. 6) **The Adolffis**, гра дітей в огороді. 7) **Paul i John Pierrot** в подорожі. 8) **Brothers Bachus**, ексцентричні мурини. 9) **Les Henry**, valse merveilleuse. 10) **Коптюшок** в американськєм біоскопі.

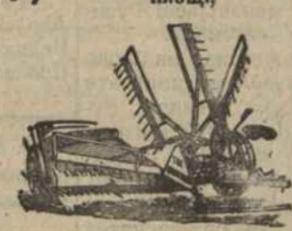
Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і свята два представлєнє. Щопятниці **High-Life** представлєнє. Білєти вчаснійше можє замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Льоси на сплати місячні з правом до виграних по зложєню першої рати поручає банковий дїм **Шіц і Хаєс** (Schütz i Chajes) у Львові пл. Марийскз ч. 7. Купно і продажа ефектів, льосів і монєт. Виплата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефектів. Проспєкти вчаслає ся оплатно.

Важне для хліборобів!
САМОЧИННІ приряди до підливаня в цілі знищеня дикого ріпаку і дикої гірчиці, перевізні на більшій площі, а переносні для менших ужитків.

косярки до трави, конюшини і збіж

Кінні до розстрісаня сїна. Грабярки кінні до сїна.
Найліпшою сїваркою ридовою в Рв. Mayfarth & Co.'s ново споряджена „**AGRICOLA**“ (система пересуваня колїє) до всіляких насінь і ріжнородної величини висїву без зміни колїє; на ґрунта гірскі і рівнинні, дуже легко ходячі, незмірно трєвалі, дуже дешєві.

Уможливають дуже велику ошадність в праці, часі і грошах. Ручні праси до сїна і соломи, лускачі до кукурудзи, керати, молотїльні, млинки до чищеня збіжа, триєри, плуги, вальці, борони ипраблє і достарчує яко спеціалїзїєть з поручєнем, в найновїшїй вибірїй за найліпшу узнанїй конструкцієй

PH. MAYFARTH & Co.
ц. к. упр. фабрика машин рільн. особливша фабр. прас до вина і машин до овочів. у Відни, II. Taborstrasse Nr. 71.
Відзначєна 400 золотими, срібними і бронзовими медалїями.
Богатї натальогї і численні лїсьма з узнанєм — даром
Агєнти і відпродавці понаданї.

Всілякі **КУПОНИ** вильсовані цїнні папері виплачує без потрученя провізїї або копїтв Контора вїмінї ц. к. упр. гад. акц. **БАНКУ** Гіпотєчного.

В КАНАДУ

як і до всіх других заморських земель переправляє **НАЙДЕШЕВШЕ** повсюди анакома фірма: **V. KARLSBERG HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.**
Поки хто шифкарту купить, нехай зрїнає мої ціни з цінами агєнтів корабельних.